

fin seda ehk teist laulu trüffida lastma. Palju mõtteid, palju soovimisi. Viimaks saidad laulud, nagu nad on, trüffitud. Kewadel 1877 saidad veel kolm proowi mängumeestega ära peetud, üks Tartus, teine Paides ja kolmas Põlva kiriku juures. Neid pidades oli ainus koolmeister Wirlhaus, Bäckwerekst Tartu ligidalt oma rohke mänguriistade tundmisega liituse väärt wiisil abiks. Pidun pidu Jaani kuul ära peetama. Aga tuli uus talistus wähele. Seda Türlase ja Bene wahel algas, ja ei läinud forda, et meie siin oleksime pidu pühitsenud, kui meie wennad Benelased, kelle hulgas ka palju Eesti poegi sõjawäes teenivad ja sõtta läksid, oma werd isamaa eest lahingi wäljal ära walada pidid lastma. Selle pärast jäi pidu rahwaja pääle. Pidukomitee jäi manal wiisil kofku, sest et lootus oli aastal 1878 pidu torrale seda. Aga ka see lootus ei läinud täide. Seda Türlasega oli küll mõõdas, aga teine sõda Ingliseega äwardas iga päewaga tulema. Komitee ei julgenud niisugusel kartlikul ajal pidu asutada ja jättis asja veel üheks aastaks seisma. Niisuguse wiimistamise ja pifendamise läbi oli aga asi rahwale natuke igawaks läinud, ja kui nüüd pidu 1879 aastal, just 10 aastat pärast esimest laulupidu pidi ära pühitsema saama, siis kartis pidukomitee, et nii palju osawõtjast ei saaks olema, kui tarwis läheb. Siiski algas ta jälle oma loosistumistega ja mõttis nõnnaks nüüd tõeste pidu jalale seada. Oktobri kuul 1878 sõitis minna Saksa maale, kuhu ma senikauaks pidin jääma kuni piduni. Pidunajaks tabiti jälle tagasi jõuda. Muidugi ei saanud ma nüüd muud teadust kui neid, mis kirjade ja ajalehtede läbi mulle tulid. Pidukomitee oli wäheajal sagedaste koos olnud ja nimelt talwel töõde ja ettevalmistamiste üle nõu pidanud. President Jannsen ja kirjatoimetaja J. Kurrik saididwad uned ringkirjad kõigile laulu- ja mängukooridele pidukomitee nimel. Jäärant on Kurrikul kirjatoimetusega ja raamatute kätte saatmisega palju töõd ja tegemist olnud, ja on tema pidule palju hääd teinud. Nõnda niisi oli juba talw mõõda läinud, aga wäga wähe laulu- ja mängukoorid olid end üles annud osawõt-

misest. Pääle seda äwardas üks wäga wäenlane pidu jälle talistada, see oli hirmus külge hallow hommitu maa last, mis kõik maha murrab, mis ta kätte langeb. Aga ka see kartus kadus aega mõõda. Pidukomitee muntis kewade oma eestseisust ja ka mõnda muud liiget. Tartu linna pääwanem professor Dr. G. v. Dettingen oli presidentiks wõlitud ja Jannsen wiitsepresidentiks. Ka waliti enne komiteest lahkunud praost Willigerode jälle mängukooride juhatajaks. Mõlemad mõtsidwad need ametid wasta. Itka enam ja enam koorid lubasidwad pidust osa mõtta, nõnda et kõigil lootus hää fordinemise pärast tõusis. Osawõtmine lauljate ja mängijate poolt oli küll wähemaks jäänud kui lähe aasta eest, sest siis tabitiwad ligi 1600 lauljat ja üle 400 mängijat tulla, aga nüüd sai üksi üle 1000 lauljat ja ligi 200 mängijat üles antud, siiski mõis rõõmsaste pidu pühitseda, sest kümne aasta eest ei olnud rohkem kui üle 800 lauljat ja paar koori mängijaid. Pidun aeg jõndis kätte. Ka mina ruttasin Saksa maalt Keirzigi linnast isamaale ja jõndsin ühe päewa enne pidu siia. Ammu oodetud laulupidu algas ja sai 20., 21. ja 22. Jaani kuu päewal peetud. Pidun laupäewal 19. Jaani kuu päewal tuli üks koor teise järele Wanemuise seltsi majasse Tartu. Kõikidel oli rõõmus meel ja pidust tuj. Kui kõik piduosalised olidwad üles kirjutatud, pidas president wäikese algustõne, siis wiitsepresident, see pääle mina oma laulujuhataja ametis ja siis mängukooride juhataja. Nüüd oli wäike wäheag. Kell 4 pärast lõunat oli waimuliku konzerti proow Tartu linna wäljanäituse ruumis. Proow läks soovimise järele ilusaste forda, ehk küll wiim natuke efsitas. Sel wiisil tuli õhtu kätte, ja lauljad ja mängijad läksidwad oma korteritesse puhkama, nii häädesse kui neid pidukomitee oli jõndnud muretieda bulgale inimestele. Öö läks mõõda, ja esimene pidupäew jõndis kätte. Hommilul kell ½ 8 puhutiwad mängukoorid firikutornidest korali laulad, mis pidu tulekut kuulutas. Pääle kella 8 kogusidwad endid kõik laulu ja mängukoorid Wanemuise seltsimajasse kofku, ja nüüd hakkas esimene pidurong linnast läbi minema, ja iga koor oma lipu